

Forfatter: Molbech, Christian

Titel: BREV TIL: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin FRA: Molbech, Christian (1826-03-31)

Citation: Molbech, Christian: "BREV TIL: Grundtvig, Nikolai Frederik Severin FRA: Molbech, Christian (1826-03-31)", i *Christian Molbech og Nikolai Frederik Severin Grundtvig - En Brevveksling*, Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn), s. 144. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991704-000-shoot-L0019917040000049.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Christian Molbech og Nikolai Frederik Severin Grundtvig - En Brevveksling

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fra Molbech.

Kiøbenhavn 31. Marts 1826.

Jeg iler med at besvare Deres Brev og Sending, som begge have været mig kiære og interessante. Om jeg gjør det kort, afbrudt og ufuldstændigt, da lad Aarsager undskylde det, som jeg ikke vil gientage for Dem, men kun tilfoie den: at jeg ikke blot, som jeg har sagt, har megen Ulyst til at skrive Breve, men en endnu langt større til, det være skriftlig eller mundtlig, at tale om mig selv, eller berøre mine personlige Forhold. Laae denne Ulyst ikke. 145desuden i min Natur: saa har jeg kun havt altfor ubehagelige Erfaringer af det, som Brev-Snaksomhed kan føre til. Jeg frygter ingen saadanne Følger hos Dem; men jeg har engang faaet hiin Ulyst, og veed alt for vel, at naar jeg først begynder at skrive, siger jeg langt meer end jeg vilde, og — *litera scripta manet*.

Med faa Linier vil jeg derfor afgjøre den største Deel af Deres Brev, som jeg imidlertid kan sige med Sandhed, jeg har læst med Fornøjelse, og med en Erkiendelse af den Reenhed, og den, baade hiertelige og kraftige Følelse, som taler deri, hvilken jeg er langt fra at ville tilbageholde. Aabent og redeligt — ja jeg maa tilføie, med forstandig Rolighed og dog varmt og hierteligt — har De tiltalt mig. Lige oprigtige og ærlige skal De i det mindste finde mine Yttringer her; ligesom jeg overhovedet vel forbeholder mig at tie; men aldrig kan tale andet, end hvad der kommer fra min Siæl, min Tanke eller min Mening. — Mig forekommer, jeg tilstaaer det, vort nærværende Forhold i høi Grad forskielligt fra det tidligere for 13 — om De vil 15, eller endog 18 Aar siden. Med den Agtelse, med det velvillige og venskabelige Sind for Dem, som det vil glæde mig at kunne opdyrke til sandt Gavn for os begge — maaskee endog for Flere — er dog ingen Fortrolighed til Dem forenet. Jeg siger dette ganske ligefrem; thi hvorledes skulde vi, uden denne Ligefremhed, kunne nærmes? — Jeg betragter vort Venskab som en Bygning, vi dengang opførte, ret vakker og anseelig i sit Udvortes, men hastig ført i Veiret, uden tilstrækkelig Undersøgelse af Materialierne, og disse hverken faste nok, eller anbragte med behørig Omhu, o. s. v. Kort, ved et uheldigt Tilfælde, eller hvad man vil kalde det, kommer der Ild i Bygningen, som Storm fra meer end een Kant puster op; og Bygningen brænder af til Grunden; ei engang Muren kunde holde. Dog Grunden var tilbage, og var ærlig lagt, skiøndt vel Grundstenene paa hver Side vare af noget forskielligt Slags — og denne Grund er det, som en modnere og roligeres. 146Eftertanke efterhaanden har rensset fra det faldne Gruus, og hvorpaa nu en ny Bygning skal opføres. En saadan Grund betyder naturligvis meget; men hvorledes dog den nye Bygning kan blive, veed virkelig ikke Nogen af os ret. Ligemeget ogsaa, om den ikke bliver saa meget i Øine faldende, som den forrige; ja skulde den endog — som hist og her i vor Stad — kun blive paa een Etage i Stedet for flere, som den gamle havde, saa er den saa meget mindre udsat for Fald; og vi kunne have nok af en god, luun Vinterstue til stundom at samles i, under Livets sig nærmende Efteraar. Dette (om jeg alt skal regne mig at være indtraadt deri) har hidtil — ligesom tidt vor September — givet mig mange smukke og klare Dage; og dem (som jeg nu just paa en Maade maa føle afbrudte) har jeg ogsaa Lyst til at conservere, saa længe det kan skee. — Jeg gaaer saaledes roligere og koldere, og jeg maa tilføie, rigere paa Erfaring, til hvert nyt Foretagende; jeg søger at bringe mere og mere Hold og Fasthed i mit nærværende handlende og virkende Liv; og tænker lidet paa det, som er tilbagelagt. Følelsen, der har gjort mig Fortræd nok i Livet, maa finde sig i mere og mere at ledes derhen, hvor den kan virke, noget meer, end øiebliklige Opbruusninger; i Virksomhed føler jeg nu mit sande, jeg kan næsten sige mit eneste Liv; og en indvortes Rolighed, der ogsaa har en ei ubetydelig Styrke til ikke at afficerer ved udvortes Indvirkninger — med andre Ord, et ulige fastere og tildeels muntre Sind, end jeg havde, da De kiendte mig, har rigelig opveiet min Ungdoms mere phantasierige Liv.

10

Dette maa være nok, og alt mere end nok om mig selv; og maa det gielde baade for i Dag og for Eftertiden. De vil maaskee finde, jeg skriver koldt og ikke hierteligt nok; men De vil dog vist hellere dette, end at jeg skrev noget, som jeg maatte laane uden for mig selv. Jeg ærer den muligen varmere Følelse, der ei har ladet saa mange Aars Storme og Kulde forjage min Erindring hos Dem. Finder De den ei giengieldt — saa tilgiv, at De nu i mig møders. 147en koldere, men sandelig ikke mindre ærlig Ven. — Endelig til Sagen — thi dette er Deres Afhandling, Riimkrøniken vedkommende, som De med saa særdeles venskabelige Yttringer, i Henseende til min Dom over dens Udtryk og Tone, har havt den Godhed at tilsende mig. Jeg vil tilstaae Dem, kun flygtigt og vel ikke en Gang heelt at have giennemlæst den — hvilket De ene maa tilskrive mine Øine, som, oprigtig talt, hellere læse Haandskrifter fra det 13de og 14de Aarhundrede, end Deres. Øinene nemlig beraabte sig paa, at de haabede snart i langt større Mag at kunne læse Deres Afhandling, trykt med gode Skrifter; og jeg fandt, de af den Grund vel burde skaanes noget. Jeg har imidlertid, som sagt, dog læst en god Deel af denne Afhandling, og det baade med Interesse og tidt med Morskab. De har skrevet i særdeles god, næsten alt for god Lune — og langt fra mig er det Ønske, at De vilde undertrykke det mindste Udtryk, der vedkommer en Mening, om den endog stred nok saa meget mod nogen af mine. Men turde jeg benytte Deres virkelig udmærket liberale Tilbud — jeg veed nok, hvad det hos en Forfatter har at sige. — saa vilde jeg tillade mig at foreslaae Dem at forkorte Afhandlingen noget — fornemmelig med Hensyn paa Læserne i Aftenbladet, hvor den, Begyndelsen iberegnet og med de nødvendige Indskrænkninger i Rummet ved andre Artikler, maaskee vil komme til at gaae igiennem 5—6 Nummere. Ogsaa tilstaaer jeg, at finde Tonen vel spøgende, og Spøgen noget for vidtløftig, i en literarisk-kritisk Materie; uagtet en Deel af samme Spøg har moret mig. Undskyld disse mine Yttringer, og tag dem, som de meddeles, i den bedste Mening, og ene med Hensyn paa Afhandlingens Forfatter, og paa Læserne, den er bestemt for.

Paa Indholdet selv kan jeg her aldeles ikke indlade mig, og indskrænker mig til den almindelige Bemærkning, at jeg finder Deres Hypothese og dens Udførelse alt for konstig; men vistnok fortiene Deres omhyggelige kritiske Data og Angivelser en nøiagtig Undersøgelse, som jegs. 148imidlertid knap bliver Manden til at foretage. Jeg maa dog endnu erindre, at De slet ikke synes at omtale Dedicationen, som man ei alene maa tillægge Forfatteren af Rimene om Chr. I.; men som udtrykkelig angiver een Forfatter til Bogen. Om denne Dedication mener jeg, at den snart kan regnes med til det bedste i Bogen, og at den vidner om at Forfatteren, naar han var oplagt, kunde skrive langt heldigere, end han vistnok rimede om den samme Konge, han dedicerede sin Riimkrønike til — maaskee ogsaa mange Aar efter, at han i en yngre Alder og med friskere Rimegaver begyndte paa at benytte Saxo — eller Thomas Gheysmer; thi maaskee (og dette burde jeg vel, med adskilligt andet, ei have forsømt at bringe paa det Rene) er den sidste dog egentlig Riimkrønikens Hovedkilde? — Deres Yttringer om det danske Sprog og dets Forhold til det Islandske ere mig naturligtviis særdeles mærkværdige og interessante; uagtet jeg dog — skjøndt vist ei af Islandomanie — ikke ret kan dele Deres Mening. Eet har Sproget vel eengang været i den største Deel af Skandinavien, men naar? — dette er Knuden. At løse den ved med nogle Linier at snakke om lydsk Lov og Runestenene, er unegtelig alt for mageligt og fornemt af en Professor — ikke blot i den nordiske, men indiske Literatur. Deres fra lyderne hentede Indvending kan jeg kun for saa vidt lade gielde, som lylland kiendeligen fra ældgammel Tid maa have havt en fra den Siællandske (eller den egentlig Danske) vistnok betydelig, endog grammaticalsk forskiellig Dialect, hvori den præpositive Artikel alt for klart viser hen til en Saxisk Indflydelse; og reent ubegribeligt er det dog, at Rask ingensteds med en Tøddel tager Hensyn paa de jydsk Mundarter og deres Grammatik. — Hvorledes skulle vi vel overhovedet nogensinde faae en fuldstændig og kritisk dansk Grammatik, uden et udtømmende Studium af Almuesproget i alle Provindsers Dialecter? — der sikkert ogsaa for Grammatikeren maae give et rigt Udbytte, som de give det for Lexikographen eller Ordsamlere. — I øvrigt ers. 149det dog egentlig ikke mere forunderligt, at vore Forfædre kunne have talt Islandsk, end at Englændernes Forfædre endnu i det 11te Aarhundrede talte Angelsaxisk, som jo de engelske Bønder heller ikke nu tale; men vel have de, ligesom vore, i deres Dialecter en Mængde Afbigselser og en heel Deel Ord. der hverken findes i det Angelsaxiske (som vi kiende det af Skrifter) eller i det nuværende engelske Skriftsprog. Men hvorfra kommer den stærke og hurtige Overgang i vort nyere Sprog? (man sætte den nu i det 12te, 13de eller 14de Aarhundrede — og i det mindste i det 13de var den der vel alt.) Dette skulde Rask lære os lidt om, før han mønstrer vort nyere Tungemaal, hvilket synes for ham ene og allene at være til som en grammaticalsk og orthographisk Læreklud.

10*

Om min Text af H. Harpestreng har De en urigtig Forestilling. Den er ikke blot langt rigere end den i Danske Magazin (ei at tale om Steenbogen, der er ganske ny) men vel yved 150 Aar ældre; med alt det — naar man tager Orthographien og en Deel uddøde Ord fra — temmelig jævnt, forstaaeligt Dansk; vistnok noget yngre i Sprogcharakteren end den lydsk Lov. Men vare ikke vore gamle Love, som jeg i min Indledning har yttret, for en stor Deel kun opskrevne, langt ældre Levninger af mundtlig bevarede Vedtægter? — Af P. Laale har jeg for længe siden forberedet en Udgave, og ligesaa benyttet Chr. Pedersens Vocabularium. Jeg haaber, mine Samlinger til et dansk Glossarium skulle engang i Tiden interessere Dem, ligesom Dialect-Lexikonet, naar begge disse Arbejder engang kunne vise sig i Prøve. De ville i det mindste lægge en dansk Sprogskat for Dagen, som Islænderne tænke lidet paa. — I øvrigt betragter jeg alt dette, deels som Pligt, deels som fornøieligt Morskab. Min Hu staaer nu egentlig til Arbejder af en ganske [anden] Art, som jeg dog maaskee aldrig engang naaer til at begynde paa. — Den i Deres Afh. omtalte danske prosaiske Krønike (søm i øvrigt er betydeligt yngre selv end min (c: den Kongelige) Codex afs. 150H. Harpestreng) trykkes i Danske Mag. V. 3 Hefte; hvor den vistnok vil staae som et saare maadeligt Specimen af dansk historisk Stil — som Nyerup mener den kan repræsentere — i Middelalderen.

At det vilde være mig interessant og behageligt, mundtligt og udførligere at afhandle adskilligt af alt dette med en Mand, over hvis vedvarende levende Deeltagelse for vort nationale Palladium, Modersmaalet, jeg høiligen glæder mig — behøver jeg neppe at tilføie; men snarere, at det desværre endnu seer langvarigt ud, før jeg kan vente at blive ret gangfør, i Fald jeg nogen Tid bliver saa rask og sikker til Fods, som jeg har været. Skulde De forinden faae Lyst til at besøge mig, være De mig venligen velkommen. I Haab om, at De undskylder hos mig, at jeg efter 4 Ugers Stueliv ikke altid er ret oplagt til Samtale, maa jeg lægge til, at jeg pleier at være det bedst Kl. 1 om Middagen og Kl. 7 om Aftenen — paa hvilken Tid De vil finde mig hos min Kone. I øvrigt vil De maaskee endnu en Tid lang hele Dagen kunne træffe

Deres oprigtige Ven
C. Molbech.

Jeg hørte i Formiddags, at Begyndelsen af Deres Afh. kan ventes i Morgen i Aftenbladet, og fornøier mig til at læse den. — Jeg maa tilføie et Ord om, at De synes i at omtale Riimkrønikens Text ikke nok at tage Hensyn til, hvad den kan have lidt i Trykkeriet, og dette er vist meer end man troer og veed. I det mindste, dersom det lod sig antage (som jeg rigtignok er langt fra at antage, imod hvad der er aabenbart) at Udg. af 1495 havde været saameget slettere end den ældre, som den af 1508 er slettere end hiin: saa vilde vist mange Afbigselser og Uovereensstemmelser i Texten gaae fra Forfatterens over paa Gotfrid af Ghemens Regning. Mere herom en anden Gang. — Jeg læser nu atter hvad De skriver (Nr. 9.10.11.)s. 151om Umuligheden af at

een Forf. kan have skrevet Riimkrøn. og Umuligheden af, at De kunde tale et Ord om Konst og Stiil med den, der havde denne Mening. Dette er Skade; thi jeg har virkelig denne Mening, og tvivler i det mindste stærkt om, at jeg kommer til at opgive den. — For mig er Riimkr. som den vittige og kløgtige Klosterbroders Værk, intet Vidunder, naar jeg læser vore Folkeviser, som han sikkert har været vel bevandret i, [og] naar jeg antager, at han har skrevet til forskellige Tider, eller dog med forskiellig Indvirkning. Hvad er naturligere, end at han falder i Krønikestilen, jo nyere Tiden bliver? — At en Munk, som Forf. af Riimkrøniken, kunde leve omtrent samtidig med Hr. Michael i Odense, er heller ikke saa forunderligt. I øvrigt tilstaaer jeg ganske upatriotisk, at det bedste i Riimkr. vil jeg aldrig ligne med Das Niebelungen Lied. — Ogsaa meget af det sidste i Krøniken, som De nedsætter saa dybt, finder jeg paa sin Viis ret godt, f. Ex. Christoffer II. og Vald. III. — NB. 7, 4 har jeg sat et NB. Dette betyder, at i det mindste hverken moxæn eller hwilkælund ere „splinternye Ord“, da begge findes brugte 100, maaskee 150 Aar inden der kan engang være tænkt paa Broder Niels; nemlig i det 500 Aars gamle Haandskrift af Henrik Harpestreng, der selv døde 1244.